

Nro. 27.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből, Kedden Aprilis 2-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s

Felséges Urunk, igen szeretett leányának a' Fels. Frantzia Császárnénak szerentséssen végbe ment szüléséről tudóssítatván, a' múlt szerdán, úgymint a' múlt Mártzius 27-ik napján, esteli hetedfél órakor, az udvarnál nagy gálát rendelni méltóztatott, mellyenn sok fő rangú és méltóságú személyek voltak jelen. Hogy ezen szerentsés történeten, tudniillik a' Fr. Császári Korona herczeg születésénn való örömben a' Bécsi Publikum is részt vehessen, méltóztatott Eő Csász. 's Apostoli Királyi Felsége olly rendelést tétetni, hogy a' közelebb múlt vasárnapon, mindenbelső és külső városbéli teatromokban mindennek, a' kinek tettzett, szabad bémenetel engedtetett. —

A' Mártzius 22-ik és 23-ik napjain ide érkezett kurirok olly örvendetes hirt hoztak ide Eő Csász. 's Apostoli Királyi Felségének, hogy mind a' Fels. Császárné, mind a' született Fr. Császári hercezegetske kivánt egességben légyenek. — Erre az örvendetes hirre egy Német Országi Tudós illy Chronosticont irt:

eCCe prInCeps roMae aD Vota eVropae.

A' *Journal de l'Empire* tzimü Párisi Zsurnál közelgetvén a' Fels. Frantzia Császárné születésének napja, illy megtartásra méltó jegyzést adott ki: Tudva vagyon, *úgymond*, hogy az elfelejtetetlen Császárné *Mária Therézia*, 1742-ik esztendőben, a' maga első szülött fiát és örökösét *II. Jósefet* 1742-ik esztendőben, igen szoros környülállások közzé lévén tétetve, a' Posonyi Ország Gyüllésenn ölébe vétén, hiv Magyarjainak mutogatta, 's töllök segítséget kért és nyert is. Közelget az a' szempillantat, mellyben néhai *Mária Therézia* unokaleánya, a' mi imadásra méltó Császárnénk is olly szerentsés fog lenni, az Ország reménységet, 20 különböző nemzeteknek foglaló kötelét, a' Szüz Mária templomában a' minden népeknek Istene eleibe viheti. Maga a' Frantzia Császárné is gyakorta mondotta, hogy ezt a' napot életének leg szerentsésebb napjának fogja tartani. —

Eő Csász. és Ap. Királyi Felsége a' B. Zach linea regementjének érdemes Kapitánnyat *Hausenbluse Ferentz Károlyt* 30 esztendőig való hiv hadi szolgálatjára nézve mind két nemen lévő maradékival egyetemben *Ehrenhelms* predicatummal, Austriai örökös birodalmaiban nemességre emelni, és az ez erant költ Cs. Kir. petsétes le-

velet nékie minden taksa fizetés nélkül kiadatni méltóztatott kegyelmessen.

Magyar Ország.

A' Felsőleges Császárnak és Ap. Királynak a' bankóczéduláknak megkevesítetéseket erányozó, és a' múlt Mártzius 15-ik napján kiadott, és Sopron Sz. K. Városban is közönségessé tétetett kegyelmes Patensének mindjárt akkor az a' jókövetkezése lön, hogy az elrejtve tartott rézpénz mingyárt folyamatba ment, és valamint a' piatzo-
kon, úgy az áruló boltokban is nem papiros, hanem réz pénzel fizettek a' vásárlók, és mind a' portékáknak, mind az eleségnek árra alább szállott.

A' múlt 1810-ik esztendőben, a' Kir. privilegiált hajós Társaságnak költségénn a' Bács Vármegyei Ferentz nevet viselő Canalisban, egy milliom háromszáz tizennyólcz ezer; kétszáz nyóltzvan hét és $\frac{1}{4}$ mázsa különbkülönbféle élet; 49851 átalag bor, 301,554 $\frac{1}{2}$ mázsa só; 11,792 $\frac{2}{4}$ mázsa réz és ezüst értz; 265,803 $\frac{1}{4}$ mázsa fa; 102,313 mázsa liszt, dohány, mész, bőr és gubats; mind öszve egy milliom 584,477 $\frac{1}{2}$ mázsa, 698 hajókon vitetett által, és 367 üres hajók mentenek által.

A' Zemlini, vagy Zimonyi tudósítások szerint az Orosz és Török hadi seregek közt való ellenségeskedés már elkezdődött. Tudniillik a' múlt Februárius hólnap közepén, a' még most is Somlyanba kvartirozó nagy Vezér, a' kormánya alatt lévő armádiának egy részét, melly többire Ásiai truppokból állott, Filippopolyba küldötte, olly parantsolat mellett, hogy az Orosz hadi népet téli kvártelyában támadja meg. De ezek,

tudniillik az Oroszok jókor tudósítván az ellenségnek szándékáról, a' Török hadi seregeknek előjáró 15,000 főből álló népet nagy erővel, és sok ágyúkkal meg támadták. A' Törökök ugyan elég vitézi módon viselték magokat, végtére mindazáltal kéntelenek vóltak sok holtaknak és sebbesteknek hátrahagyásokkal magokat vissza húzni. A' meg győzettek között 3000 embert fogtak el, 16 ágyút, és sok tábori eszközt nyertek a' győzedelmesek. — Az elfogatott Muzulmannok közt egynéhány Basák is vannak. — Ez a' tsata *Loftza* környékénn, Filippopolis nyugoti része felé esett meg.

Frantzia Birodalom.

A' Párisi Császári Menagerie, az az, ritka állatok gyűjteménye egy igen ritka és különös hal nemével gazdagítatott meg nem regiben, mellyet az északi tengerben, a' Norvégiai partok mellett fogtak a' halászok. Ennek a' halnak hossza három lábni, és tengeri tigrisnek neveztetik. Elevenen vitetett Párisba, apró halakkal él, az urát esméri, szavát fogadja, és parantsolatjára a' vizből ki megyen. Ama hires természet vizsgáló tudós Frantzia *Buffon* ezt a' hal nemét, természeti historiájának 26-ik darabjában vóltaképen le írja.

A' Frantzia Monitör azt jegyzi meg, hogy a' belső dolgokra ügyelő minister a' Frantzia Császár parantsolatja szerént annyira meg szaporította Frantzia Országban a' Spanyol faj juhokat, hogy most már 37 milliommra megyen azoknak számok, hogy 32 milliommnak közönséges, öt milliommnak finom gyapja van. — Ez a' 37 milliomm darab juh 120,000 milliomm font gyapjat ádeszten-

dönként, mellyből a' mosás után is 60 milliom font marad meg. — Ennekelőtte 12 milliom font finom gyapjú vitetett Spanyol és Német Országokból Frantzia Országba, melly 57 milliom Frankba került esztendőnként, melly summa, ha elegendő Spanyol juhok és kosok lesznek Frantzia Országban, az Országban fog maradni — A' Spanyol juhoknak megszerzésekre, e' most folyó esztendőre 600,000 frankot rendelt a' Kormányshék. Kiváltképen a' *Merinos* névű Spanyol juhokat és kosokat kivánna szaporitatni, mellyeknél nevezetesebbek egész Spanyol Országban nem tartatnak.

A' Frantzia ifjú Császárné erköltsi tulajdonságait következő módon festik le a' Párisi közönséges újság levelek: Nem lehet, úgymond, tsudálni, hogy a' Frantziák olly nagy szeretettel, és szives hajlandósággal viseltetnek ahoz, a' kit úgy néznek mint a' békesség zalogát, és a' ki mingyárt az első esztendőben az ő bizodalnokokat bé tellyesítette. Ez a' Fejedelem asszony 19 esztendő's korában ült bé e' világnak első Királyi shékébe, mellyben azokat az együgyű erköltsöket, mellyek az illy nagy születésű, 's fő rangu személyeknek leg nagyobb diszekre szolgál, úgymint a' szemérmetség, alázatosságot, jótételre való hajlandóságot, érdemeivel való nem ditselkedést megtartotta. Ezek a' meg betsülhetetlen tulajdonságok, mellyek örökség gyanánt szállottak reá, annál kedvesebbé tették a' Frantziáknak szemeik előtt, mivel azokat maga kellemtességével, nyájasságával, a' tudományokban 's szép mesterségekben való jó izlésével, és ahoz a' monarkához való szeretetével, a' kit az egész világ tsudál, öszve kaptsolta s. a. t.

Garnerin igen hires Párisi levegőbe hajók azó az ifjú Császárné születésének napján eligyekezett utazni, hogy a' Frantzia Birodalomnak leg távolabb lévő részeiben is tudtára adhassa azon szívszakadva várt történetet.

Spanyol Ország.

I. Josef Napoleon Király egy 10 személyből álló Commissiot nevezvén ki, arra ezeket bizta: 1) hogy az ifjuság nevelésére, és a' közönséges iskolákra nézve készítsen egy jó planumot. 2) talállyon eszközöket arra, mi módon lehessen azokat jó móddal felállítani. — A' Spanyol Országgi szerzetes Rendeknek megparantsoltatott, hogy gyónást hallani külömbön ne mérészellyenek, hanem ha azon egyházi hivatalt tovább is gyakorlani kívánván, a' Püspököktől jó magok viseletekről és arra való alkalmas vóltokról tanúbizonyosság levelet vesznek, melly ha kifogás nélkül való leszen, mind predikálhatnak, mind gyónást tarthatnak.

A' Madritti 1-ső Mártziusi tudósítások azt tartják, hogy a' *Velasko* kormánya alatt vólt insurgents. ármádia minden fegyverével és tábori bagazsiájával egyetemben *Lorge* Frantzia Generálnak meg hódolt, hogy mind a' tisztek, mind a' köz emberek a' *Jósef Napoleon* Király hivségére eskütetek, és azt kívánták, hogy engedődjön meg nékik a' Király zászlója alatt szolgálni.

A' múlt Februárius 9-ik napján a' Segoviai katona őrizetnek egy tsapatja *Tilly* Generál vezérlése alatt Madronába és Abadesbe marsirozott az ott lévő haramjáknak megtámadásokra, és

széllyel verettetésekre. Szerentsessen végbe is vitte a' reá bizatott dolgot, és 20 embert, 25 lovat elfogott. — Azon tsapat, Febr. 12-ikén más insurgens seregeket is széllyel vert.

Nagy Britannia.

A' Londoni 8-ik Mártziusi tudósítások szerint a' Portugallia Országban lévő Anglus hadi seregék minden héten háromszor bé sózott húst enni kéntelenittetnek, kevés vágni való marhavitetvén oda Afrikából; ellenben lisztjek böven van, mellyet északi Amérikából hordanak Liszbonába. — Az ezen város előtt lévő Torres Ved-rasi erős lineákat meg nem támadhatták a' Fran-tziák addig, mig nehéz vagy ostromló ágyúik oda nem vitetnek, ezeket pedig, igen rosszak lévén Portugalliában az utak a' hosszas essözések miatt, hamarjában oda vinni nem lehet.

A' mint ennekelótte a' Kurirban meg irtuk, Peru tartománynak Quito névű városában az ott lévő Spanyol örző sereg 4000 lakosokat, minden nem és kor különbség nélkül, tudniillik, férfiakat, asszonyokat, és gyermekeket le vagdalt azért, mivel azok az anya országtól el szakadni 's magokat szabadakká, és mástól nem függökké tenni kívánták, melly szörnyű történet nemcsak meg nem szelidítette, sőt inkább felette meg mér-gesítette az oda való insurgenseket. Sok olly kemény hirdetmények forognak a' Spanyol Amérikában, mellyekben a' honnyi születésű lakosok a' fegyver fogásra és meg öletett hazafitársaik vérének meg bosszulására unszoltatnak, és mivel az ott lévő Spanyol Országi örző katonaság gyenge lábon áll, és azoktól is sok katonak szöktek

által az insurgensekhez, könnyen hatalmat ve lehetnek rajtok, melly miatt kevés pénzt lehet Amerikából a' Kádikszi Juntának küldeni ennekutánna.

Sok Anglia Országi Kereskedőknek kérésekre megengedte a' Londoni fő Kormánysház, hogy az Angliai portékáknak kivitelekre minden megszorítás nélkül való szabadság levelek adattassanak; de a' Frantzia, Hamburgi és Brémai hajóknak semmi portékák nem adatnak. Ennekelőtte azok a' hajók, mellyek szabadság levelek mellett az Angliai kikötőhelyekből ki eveztek, le kellett magokat arra kötelezni, hogy életet fognak vissza vinni, de most ezen lekötelezés alól is felszabadították.

Helvétziai Respublika.

Végtére olly végzést tett a' Graubündeni Canton (deakul Respublika Grisonum) mellyet régtől fogva minden megvilágosodott lakosok nagy nyughatatlansággal vártak és óhajtottak. A' pallérozott Európában nem kis hiba vólt, hogy a' régi hibás Julianum Kalendáriumot ottan tsak azért tartották meg, hogy az ott lakó Protestánsok, nem értvén a' dolgot, a' meg jobbitatott Gregorianum Kalendáriumot, tsak azért, hogy annak szerzője Római Pápa vólt, megvetették, 's mind ekkorig bé venni nem akártak.— Ennek a' Gregorianum Kalendáriumnak bé vitetése olly sok ellenkezőket talált azon Kantonban, hogy egy Predikátort, a' ki annak bé vételéről a' templomban predikállani, 's azt halgatóinak javasolni bátorkodott, halgatói prédikátori hivataljától meg fosztották. — Végtére tsak ugyan diadalmaskodott

a' józan okosság, a' rendeletlenség megszűnt, és az ellenkező gyülekezések azon rendelkezéseknek, mellyeket a' Kantonbéli nagy Tanács kiadott, engedelmeskedtek.

Elegyes Dolgok.

A' Simploni Osztálynak hegyeiben, melly ennekelötte Vallesiának neveztetett, és különös kis Respublikátska vólt, sok nemes ércz van elrejtve. Ez ugyan tudva vólt már ennekelötte is, de bizonyos politica okokra nézve senki sem kereste azokat. Most pedig, minekutánna ez a' Respublikátska is öszve kaptasoltatott Frantzia Országgal, egy társaság allott öszve, melly Brieg mellett bányákat fog fel állítani, reménysége lévén, hogy ottan sok ezüstöt, ónt és rezet fognak találni. — *Plattner* hires Lipsiai Professor úr, a' törvényes tudományoknak tanítására, a' Marpurgi Universitásba hivattatott meg. — Ennekelötte a' Frantzia és Török Kurirok Német Országban által utaztak Parisba és Konstantzinápolyba, most már rövidebb úton mennek a' Simplon hegyén Bosnián keresztül, és a' portékákat is rövidebb úton, 's kevesebb költséggel lehet azon vinni. — Dánia és Norvégia országok közt újobban mutogattyák magokat az Anglusok hol Anglus, hol más neutralis nemzeteknek vitorlaikat függesztvén hajóikra. — A' Máltai szigetben olly sok Angliai manufactura van, hogy a' leg óltsóbb arron sem veszi meg azokat senki is. — Az Anglus kereskedőknek nem lévén annyi költségek, hogy azokat hazájokba vissza vihessék, mind ott hagyták, 's magok könnyű szerrel haza mentek. — Azon szigetben igen drága és szük az eleség. — Dánia és Své-

tzia Országok egymással abban meg egyeztek, hogy azok a' Svétziai hajók, mellyek Anglia országból Svétziába sőt hordanak, a' Dánusoktól meg ne akadályoztassanak, hanem mind oda mind vissza szabadon mehessenek. — Azok a' Spanyol hadi foglyok, a' kik Straszburg környékén vannak, annak a' nagy canalisnak, vagy vizi tsatornának készítésére fordittatnak, melly által a' közép tenger a' Baltikum tengerrel öszve fog kaptsolatni. — Norvégiában, a' Christianiai városi chirurgus meghazutollya azokat a' Svétzia országi Zsurnalistákat, a' kik azt hirlelték vala, hogy a' meg bóldogult Svétziai Korona herczeg Christianiában való lakása alatt is gyakorta kinlódott vólna a' görtsben, és azt mondja, hogy mindenkor friss egességben vólt.

J e l e n t é s.

Az el múlt 1810-ik esztendőnek Junius hónapjában, egy külföldi Universitásról visszajött hazánkfiának egy könyves ládája gyanithatólag Pesten, a' hajóról iett ki rakodáskor eltéveledvén, ha valaki ennek hollétéről valamely jó hirt tudna adni a' Magyar Kurir Iróinak, szivesen kéretik ezen felebaráti szeretetnek tellyesítésére. A' könyves láda vagy Verschlag egy kevéssel hosszab egy réfnél, magassága mintegy fél réf, két végein mogyorófa abrantsok vannak, fekete szinnel Sz. I. veres bleyveissel V. betük vagynak egyik lapján írva, és a' Bécsi fő Harmintzadon ón petsét üttetett rea. — A' ki ezen dolog felől valami hirt tehet, költségét és fáradságát jó szivel megfizetjük.